

***POLSKA SPÓŁDZIELNIA ENERGETYCZNA
W ŚWIETLE POLITYKI ENERGETYCZNEJ
UE-POTRZEBA ZMIAN***

Bartłomiej Kupiec, prawnik, analityk polityki publicznej

Społeczności energetyczne w polityce UE

- Dyrektywa RED III ustanawia ambitniejszy cel osiągnięcia udziału 42,5% energii odnawialnej w ogólnym zużyciu energii w UE do 2030 roku, wraz z dodatkowymi celami sektorowymi, kluczowymi dla redukcji emisji gazów cieplarnianych i przejścia na czystsze źródła energii.
- **Przyspieszone procedury administracyjnych:** RED III stawia na szybką ścieżkę wydawania pozwoleń dla projektów OZE, by usprawnić proces wdrażania projektów zielonej energii
- Społeczności energetyczne są kluczowe dla transformacji energetycznej (motyw 14 dyrektywy RED III)

Korzyści społeczności energetycznej

- Demokracja energetyczna
- Redukcja kosztów inwestycji OZE
- Walka z ubóstwem energetycznym
- Bezpieczeństwo energetyczne
- Zielone miejsca pracy

Społeczności energetyczne w dyrektywach 2019/944 i 2018/2001

Renewable Energy Communities (RECs)

- ✓ Promotion of RES
- ✓ Favorable conditions for RES support
- ✓ Strict governance and participation criteria
- ✓ Geographical proximity

Citizen Energy Communities (CECs)

- ✓ Recognition as a market actor
- ✓ Ensure level playing field and non-discrimination
- ✓ Strict governance criteria, but open membership
- ✓ No geographical proximity

- Możliwość szerokiej działalności na rynku energii
- Otwarte uczestnictwo
- Ograniczenie geograficzne REC dotyczy sprawowania kontroli przez członków
- Państwa członkowskie zapewniają aby REC i CEC nie były dyskryminowane na rynku energii; brak barier administracyjnych
- Platforma współpracy między samorządami terytorialnymi, biznesem a mieszkańcami

Źródło grafiki: European Commission (2021) "Clean Energy Package – Legal Framework for Renewables Self-Consumption" (Powerpoint presentation), Workshop on renewables self-consumption, p.10.

Społeczności energetyczne w dyrektywie EED (2023/1791) (art. 25 pkt.6)

- Państwa członkowskie zapewniają, aby władze lokalne i regionalne przygotowały lokalne plany w zakresie ogrzewania i chłodzenia co **najmniej** w gminach, w których całkowita liczba ludności przekracza 45 000. Plany te powinny co najmniej między innymi:
 - być zgodne z zasadą „efektywność energetyczna przede wszystkim”;
 - **być przygotowane przy udziale wszystkich odpowiednich regionalnych lub lokalnych zainteresowanych stron i zapewniać udział ogółu społeczeństwa, w tym operatorów lokalnej infrastruktury energetycznej;**
 - uwzględniać wspólne potrzeby społeczności lokalnych i wielu lokalnych lub regionalnych jednostek administracyjnych lub regionów;
 - **zawierać ocenę roli społeczności energetycznych i innych inicjatyw prowadzonych przez konsumentów, które mogą aktywnie przyczynić się do realizacji lokalnych projektów w zakresie ogrzewania i chłodzenia.**

Społeczności energetyczne w nowej dyrektywie EPBD

- W budynkach bezemisyjnych (tj. wszystkich nowych budynkach od 2030 roku), gdzie jest to technicznie i ekonomicznie wykonalne, 100% całkowitego rocznego zużycia energii pierwotnej **będzie musiało być pokrywane przez energię odnawialną wytwarzaną na miejscu, w pobliżu lub przez REC** energię z efektywnego sieciowego systemu ogrzewania lub energię z bezemisyjnych źródeł.

Spółdzielnia energetyczna w Polsce

- 33 zarejestrowane spółdzielnie energetyczne w wykazie KOWR (1 zarejestrowana w 2021 roku)
- Tylko jedna spółdzielnia energetyczna posiada instalację fotowoltaiczną z magazynem energii
- Żadna nie wytwarza ciepła czy biogazu
- Obszar działania gminy miejsko-wiejskie oraz wiejskie
- Możliwość wytwarzania energii wyłącznie na potrzeby członków

Bariery:

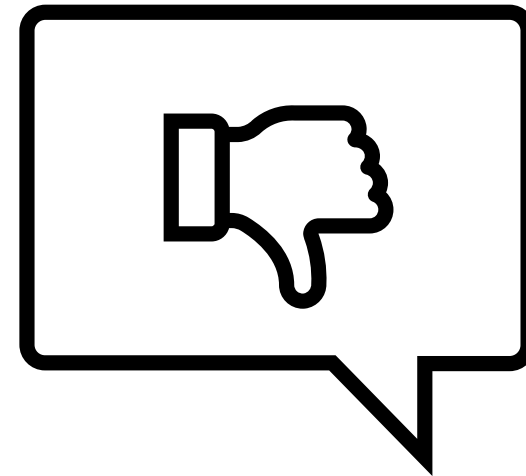
- Ograniczona działalność na rynku energii; brak możliwości sprzedaży energii
- Brak współpracy z gminami i OSD
- Początkowe koszty inwestycyjne
- Brak profesjonalnej wiedzy
- Skomplikowany proces inwestycyjno-budowlany OZE

Ocena nowelizacji z 2023 roku

- Złagodzenia wymogu posiadania instalacji OZE, których sprawność wytwarzania energii elektrycznej umożliwia pokrycie w ciągu roku, dla spółdzielni, które złożą wniosek o rejestrację od 1 października 2023 r. do 31 grudnia 2025 r. (oraz spółdzielni już zarejestrowanych) wynosi 40%, a po tym terminie 70%,
- Możliwość obrotu energią wytworzoną z OZE w ramach działalności prowadzonej przez spółdzielnię na rzecz jej członków,
- Przyznanie gwarancji w zakresie umów zawieranych przez sprzedawcę energii z poszczególnymi członkami spółdzielni energetycznej, a także z operatorem systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego – 90 dniowy termin na zawarcie umów umożliwiających spółdzielni korzystanie z net-meteringu
- Uproszczenie sprawozdawczości
- Obowiązek wydania przez OSD warunków przyłączania nowych źródeł OZE działających na rzecz spółdzielni energetycznych, jednakże dotyczy to tylko źródeł zapewniających spółdzielni stabilne dostawy energii elektrycznej spełniających wymogi z ustawy Prawo Energetyczne (art.8d14)

PRZEPISY DOTYCZĄCE
SPÓŁDZIELNI
ENERGETYCZNEJ NIE
SĄ TRANSPOZYCJĄ
UNIJNYCH DYREKTYW

Rekomendacja I: Rozszerzenie działalności spółdzielni energetycznej między innymi o sprzedaż energii

Ograniczenia obecnych przepisów:

- Model spółdzielni służy tylko oszczędnościom; brak zachęty do rozwijania ambitnych projektów
- Sprzeczność z unijnymi dyrektywami, promującymi równy dostęp do działalności na rynku energii

Uzasadnienie rekomendacji:

- Zwiększenie atrakcyjności biznesowej spółdzielni
- Zwiększenie dochodów

Rekomendacja II: Umożliwienie zakładania spółdzielni energetycznych na terenie miast

Ograniczenia Obecnych Przepisów:

- Dyskryminacja mieszkańców i mieszkanek gmin miejskich.
- Sztuczne wykluczenie 302 jednostek administracyjnych z gęstym zaludnieniem, które mogłyby wspomóc realizację celów polityki energetycznej
- Rozrastanie się gmin miejskich kosztem sąsiadujących jednostek administracyjnych powoduje, że potencjalni spółdzielcy tracą możliwość przynależenia do spółdzielni -
W latach 2017-2022 takie zmiany obszarów miały miejsce w 16 przypadkach (GUS, 2022d)

Uzasadnienie rekomendacji:

- Transpozycja dyrektyw UE
- Gminy miejskie charakteryzujące się wysoką gęstością zaludnienia i dobrze rozwiniętą infrastrukturą, oferują idealne warunki do tworzenia i efektywnego działania spółdzielni energetycznych.

Case Study: Heidelbergenergiegenossenschaft

- **Założenie:** 2010 przez grupę aktywistów z inicjatywy studenckiej
- **Działalność:** Spółdzielnia produkuje oraz sprzedaje energię, wspiera renowację budynków
- **Inwestycje:** Lokalna instalacja fotowoltaiczna i wsparcie projektów wiatrowych
- **Korzyści:** Niższe koszty energii dla mieszkańców, wzrost energii odnawialnej
- **Przykładowy Projekt (2018)**
- **Lokalizacja:** Trzy budynki wielorodzinne w Heidelbergu
- **Liczba mieszkańców:** 130 osób
- **Moc zainstalowana PV:** 67 kW
- **Koszt inwestycji:** 90,000 EUR

Rekomendacja III: Zaangażowanie społeczności energetycznych w dekarbonizację budynków

Ograniczenia obecnych przepisów:

- Brak uwzględnienia społeczności energetycznych w ustawie o charakterystyce energetycznej budynków czy ustawie o efektywności energetycznej

Uzasadnienie rekomendacji:

- Polityka wsparcia dla efektywności energetycznej i renowacji budynków musi zostać powiązana z polityką dotyczącą systemów energii odnawialnej i autokonsumpcji w budynkach, wspierając tym samym art. 15a Dyrektywy REDIII.
- Obniżenie lokalnych kosztów dekarbonizacji budownictwa (efekt citizen-led renovation)

Rekomendacja IV: Obowiązek uwzględnienia społeczności energetycznych w planach energetycznych gmin

Ograniczenia Obecnych Przepisów:

- Brak rozpoznania roli społeczności energetycznych
- Problemy z uzyskaniem uchwały rady gminy dotyczącej założenia społeczności energetycznej

Uzasadnienie rekomendacji:

- Transpozycja dyrektywy EED, RED II, 2019/944, EPBD
- Poprawa partycypacji strony społecznej w lokalnym planowaniu energetycznym

Rekomendacja V: Uwzględnienie społeczności energetycznych przy tworzeniu obszarów przyspieszonego rozwoju OZE

Podstawy Prawne Przepisów:

- **Art. 15 b i c dyrektywy RED III**
- Określenie przez państwa członkowskie obszaru przyspieszonego rozwoju dla co najmniej jednej technologii OZE.
- **Art. 16a dyrektywy RED III**
- Skrócenie procesu wydawania zezwoleń na obszarach przyspieszonego rozwoju OZE.

Sposób wdrożenia

- Wyznaczanie obszarów przyspieszonego rozwoju OZE musi być przeprowadzone z uwzględnieniem dialogu ze społecznościami lokalnymi i lokalizacją społeczności energetycznych
- Opracowanie wytycznych współpracy z gminami i powiatami przy wdrażaniu obszarów
- Wdrażanie obszarów w sposób spójny ze planem rozwoju sieci elektroenergetycznej oraz polityką przestrzenną.

Dziękuję za uwagę!

Kontakt:

- kupiec32@gmail.com
- Linkdlin: <https://de.linkedin.com/in/bart%C5%82omiej-kupiec-062036148>